

RAZGOVOR S PRVOM ŽENOM DUBROVAČKIH LJETNIH IGARA, RAVNATELJICOM IVANOM MEDO BOGDANOVIĆ

Gubitci su veliki, program ćemo prilagoditi na manje formate

Zasad smo već otkazali strana gostovanja i stavili završne produkcije EU projekata na čekanje. Epidemija se naravno odrazila i na financije pa je tako **proračun smanjen za minimalno 70 posto**. Potpuno je jasno da će prihod od ulaznica pasti jer nema turista koji ipak kupe 50 posto ulaznica

NIJE VRIJEME ROBOVANJU TRADICIJE pod svaku cijenu, tako da, ukoliko se epidemiološke smjernice uskoro ne donesu postoji mogućnost da se datum malo pomakne više prema kolovozu. Otvaranja će svakako biti, a mogu potvrditi da će biti potpuno drukčije nego ijedno dosad – započine naš razgovor ravnateljica Dubrovačkih ljetnih igara Ivana Medo Bogdanović. O tzv. korona Igrama progovorila je za čitatelje DuList-a te objasnila u kojoj mjeri će epidemija koronavirusa utjecati na ovo-sezonsku kvantitetu umjetničkog programa, ali i ulozu kulture u ovim kriznim vremenima.

Kao u svim segmentima društva i u kulturi je nužna prilagodba okolnostima. U kojoj mjeri će one utjecati na program te ekonomsku računicu 71. Igara?

Nove okolnosti će uvelike utjecati na 71. Igre. Moramo slijediti epidemiološke smjernice vezane za socijalnu distancu izvođača i publike, a konkretne mjere još nisu donesene.

Primjerice, ne znamo smiju li nastupati orkestri ili samo manji komorni sastavi te smiju li glumci biti u bliskom kontaktu. Čim se donesu mjere moramo brzo reagirati i prilagoditi program na manje formate. Zasad smo već otkazali strana gostovanja i stavili završne produkcije EU projekata na čekanje. Epidemija se naravno odrazila i na financije pa je tako proračun smanjen za minimalno 70 posto. Planirali smo ovo ljeto uprihodovati šest milijuna kuna vlastitih sredstava od ulaznica, suvenira, sponzora i donatora. Potpuno je jasno da će prihod od ulaznica pasti jer nema turista koji ipak kupe 50 posto ulaznica. Sa sponzorima smo u kontaktu i situacija je neizvjesna jer je i njih pogodila epidemija. Ukupni proračun Igara trebao je biti 16 milijuna kuna, a trenutni plan je 5,5 milijuna, a sastoji se od sredstava koja očekujemo od Ministarstva kulture, Grada, Županije i spomenutih vlastitih sredstava.

Vrata Festivalne palače su

Razgovarala
Iva Dedo
Foto DuList

zatvorena za naše sugradane, ali vjerujem da ne mirujete s aktivnostima.

Naše aktivnosti tijekom karantene su se nažalost najviše bazirale na otkazivanju angažmana i pokušajima pronalaska najboljih pravnih i financijskih formi za odgodu programa za iduću godinu. S predstavama smo bili prisutni online i na televizijama te se ovim putem zahvaljujem autorskim timovima i glumcima što su se odrekli autorskih prava. Svjedočili smo kako su umjetnici i kulturne institucije brzo reagirale i nudile sadržaj svojoj vjernoj, ali i novoj publici.

Iza nas je velika obljetnička godina, 'show must go on', ljestvica je

ONLINE PREDSTAVE POGLEDALO 4000 GLEDATELJA

Šest hvaljenih dramskih naslova

U ovih posljednjih šest tjedana epidemioloških mjera Igre su online na svom Youtube kanalu objavile snimke šest hvaljenih dramskih naslova, od prošlogodišnjeg 'Malog princa', 'Viktorije od neprijatelja', hvaljenog 'Othella', 'Romea i Giuliette', 'Na taraci' u režiji Joška Juvančića iz 2009. pa do 'Arkulina' iz 2007. godine, a pogledalo ih je nekih 4000 gledatelja. Snimke su se redovno emitirale i na Libertas TV-u te na mrežnim stranicama Jutarnjeg lista, gdje ih je vidjelo još nekoliko tisuća gledatelja.

postavljena visoko, očekivanja su velika, kako mislite odgovoriti zahtjevima publike?

Igre su oduvijek vođene kriterijom kvalitete i ove godine će ta ljestvica biti visoko podignuta. Imamo ogroman teret, ali i izazov kako osmisliti program koji udovoljava umjetničkim kriterijima, zahtjevima publike, a da istovremeno poštuje epidemiološke smjernice. Publika je inače u glazbenom djelu programa 80 posto strana, a 20 posto su domaći. U drami je taj omjer obrnut. Svjesni smo svih činjenica i radimo na osmišljavanju tzv. korona Igara.

U razgovoru ministrice Nine Obuljen Koržinek s intendantima nacionalnih festivala naglasak je stavljen da se programi odvijaju na otvorenom što je zapravo jedan od postulata Igara. Ipak, jeste li razmišljali o nekim novim prostorima? Također, istražuje li se mogućnost premještanja u virtualni?

O preseljenju u virtualni prostor i kreiranju novih sadržaja za digitalne medije smo razmišljali u jeku epidemije. Ovo i jest trenutak za inovacije i pomicanje granica umjetnosti. Kako se epidemiološka situacija ipak popravila, a Igre počinju za kojih mjesec i pol dana, fokusirani smo na program u realnom prostoru. Što se tiče novih pozornica, postoji mogućnost da se ponovno iskoriste neke poljane, tarace, ulice – dijelovi Grada u kojima je zadnjih godina bilo otežano pripremati predstave zbog rastućeg turizma, ali još je prerano za išta konkretno reći.

Kako se diše u redovima umjetnika, jeste u kontaktu s njima?

Umjetnici su karantenu koristili za stvaranje, pisanje, slikanje, sviranje... mnogi od njih inače žive često u izolaciji dok stvaraju. Glumcima sigurno najviše nedostaje socijalni kontakt i jedva se čekaju vratiti na pozornicu. Internet je vrvio besplatnim vrhunskim izvedbama glazbenika i ostalih umjetnika.

Postoji mogućnost da mnogi od njih ove sezone neće doći u Grad unatoč dogovorenim nastupima. Jesu li termini sačuvani i u slučaju otkazivanja koliko će nas to koštati? Je li premještanje dolaska

u 2021. opcija s obzirom da dosta njih svoj kalendar ima popunjen godinama unaprijed?

Dubrovačke ljetne igre nisu ostvarile financijske gubitke jer naši ugovori imaju ugovorene uvjete više sile koje se primjenjuju u ovom slučaju. Naime, umjetnik iz Velike Britanije u ovom trenutku još uvijek ne zna hoće li moći uopće putovati u srpnju i slično. Većinu najavljenih stranih zvijezda ugostit ćemo već 2021., a neke 2022. jer imaju popunjen kalendar. Što se tiče programa u sklopu Kreativne Europe, usuglašen je stav na razini EU-a da se programi mogu odgoditi, u našem slučaju za godinu.

Što je sa sponzorima? Jesu li neki od njih zbog situacije s koronavirusom u nemogućnosti ispuniti svoj dio dogovora? Kako mislite nadomjestiti ovaj dio kolača?

Planirana sponzorska i donatorska sredstva iznosila su tri milijuna kuna, a realno je sad očekivati polovicu toga. Naime, većina programa koje su sponzori bili spremni podržati se neće naći ove godine na programu, a ni Igre nisu u mogućnosti pružiti marketinšku protuuslugu. Također ne očekujemo ni sredstva Hrvatske turističke zajednice ili TZ-a Grada Dubrovnika, Zračne luke i sličnih

Naše aktivnosti tijekom karantene su se nažalost najviše bazirale na otkazivanju angažmana i pokušajima pronalaska najboljih pravnih i financijskih formi za odgodu programa za iduću godinu

institucija koje ostvaruju prihode direktno od turizma. Nažalost se taj dio ne može nadomjestiti već se mora smanjiti program, što je u našem slučaju bilo otkazivanje stranih glazbenih zvijezda još prije više od mjesec dana.

Već možemo čuti ljude kako ponavljaju da je u ovakvim okolnostima kultura luksuz. Gdje je prema Vašem mišljenju njeno mjesto u ovom trenutku?

U jeku epidemije prioritet je zdravlje i ulaganje u zdravstveni sustav. Ali sad već polako izlazimo iz te faze i pokušavamo vratiti živote u normalu. Takvo razmišljanje o kulturi proizlazi iz percepcije kulture kao troška. Kultura naprotiv generira prihode, doprinosi povećanju zaposlenih i bruto vrijednosti nacionalnog proizvoda. Igre su trebale na tržištu upriličavati šest milijuna kuna koje bismo rasporedili na honorarne djelatnike, studente, dizajnere, fotografe, tiskare, razglas i slično. Kultura je jedna od industrija u koju treba ulagati jer kulturni proizvod višestruko vraća ulog. Ne smijemo zaboraviti kako kultura ima ogromnu ulogu za ljudski razvoj, za društvo općenito, a naročito u kriznim vremenima. Svjedočili smo i u vrijeme izolacije, koliko su se ljudi okrenuli umjetnosti, čitali

knjige, gledali filmove i pratili predstave online.

Jesu li vladajući pokazali dovoljno razumijevanja za specifičnost vašeg položaja?

Osnovale su se brojne mreže na razini Europe i otvaraju se različiti fondovi za pomoć kulturi, ponajviše slobodnim umjetnicima i samozaposlenima. Dosta se o svemu govori, ali konkretno se stvari još uvijek dosta sporo odvijaju. Svakako će trebati neko vrijeme da se kulturni sektor oporavi, kao i bilo koji drugi, ali nužno je da se što prije dozvoli rad umjetnicima i institucijama.

Često u ovakvim nevremenima upravo prve lađe koje potonu su one 'kulturnjaka'. Jeste li se pripremili u slučaju ekonomske krize? Znači li to nužno rezanje plaća, reorganizaciju posla te štednju na kvantiteti programa?

Grad Dubrovnik je svim zaposlenicima zasad smanjio plaće za 10 posto i vidjet će se je li to dovoljno ili će se morati ići i u daljnje smanjenje. U Igrama neće biti otkaza, ali naravno ni novog zapošljavanja. Što se tiče programa, nužne su štednje, ali i troškovi će biti manji. Smanjit će se rashodi na brojnim stavkama, spomenut ću samo cijenu smještaja koja je enormno narasla zadnjih godina. Bilo je teško pronaći sezonske zaposlenike za poslove u tehnicu, vjerujem da će se i to promijeniti... Sigurna sam da će ukupni rashodi pasti do 25 posto u naredne dvije godine.

Jeste li u kontaktu s ravnateljima drugih kuća? Poučeni svojim, ali i njihovim iskustvom, mislite li da ipak možemo izbjeći scenarij iz 2009. i novim formama promijeniti očekivanja kulturno siromašnog ljeta?

U kontaktu smo s hrvatskim i europskim institucijama, pogotovo onima koje organiziraju ljetne festivale. Većina ih razmišlja kako organizirati ovogodišnje manifestacije i održati tradiciju. Naravno, misli se i o narednim godinama, ali situacija je nestabilna. Sve se mijenja iz dana u dan. Teško je prognozirati što će se događati. Ne budemo li imali novi val virusa, vjerujem da se kultura može kroz dvije godine vratiti na proizvodnju koju je imala do sada. Ovo ljeto bit će siromašnije od prethodnih na svim razinama pa tako i po pitanju kulture, ali gradske institucije i umjetnici imaju puno toga za ponuditi i vjerujem da će sugrađani imati dovoljno kvalitetnog sadržaja za izabrati.